

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Octava. An Actus Intellectûs, & objectum concurrant cum Voluntate,
tanquam causæ partiales ad producendos suos actus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

vellent nunquam se peccasse. Vide Metaph. partem secundam Disp. 8. quaest. 1. ubi fuse de hac re ago.

pernaturalis fidei concurreret Physice ad actum peccaminosum.

QUESTIO VIII.

An intellectus, & objectum concurrant cum voluntate tanquam causa partiales ad producendos suos actus?

Dico 2. Objectum etiam non concurrat Physice ad actum voluntatis.

Probatur primo: Quia aliis actibus liber produceretur a causa naturaliter agente, sed hoc nequit dici, ergo.

Dices cum Pontio: Hanc probationem non valere, quia non est inconveniens, quod ad actum liberum concurrat causa naturalis, ut patet de habitu charitatis, ergo etiam potest concurrere objectum. Sed Respondeo negando consequentiam, disparitas est, quia habitus subest libero imperio voluntatis qui potest ea uti vel non uti ad actum, & tantum datur ad faciendum, adeoque cum sit intrinsecus voluntati dico non officere ejus libertati, concursus autem objecti esse naturalem, ut non possit non concurrere cum voluntate ad actum, nec voluntatem posse habere actum sine ejus concursu.

I. Potest poni a solo Deo volitio.

Licet Qualitas absoluta volitionis vel nolitionis possit poni a Deo in voluntate sine praevia cognitione objecti in intellectu, tamen est impossibile, quod redderet voluntatem formaliter volentem, vel nolentem juxta communem & Scotum 1. d. 10. n. 14. & 2. d. 25. D. Thom. 1. p. q. 9. D. Augustinum g. de Trinit. cap. 4. & lib. 10. cap. 1. cujus est illud, nihil volitum nisi praecognitum, & patet, quia voluntas est potentia de se caeca, adeoque petit essentialiter sibi ostendi objectum, sub ratione boni, vel mali, aliis ferretur in illud.

Probatur secundo: Quia voluntas saepe amat objectum, quod realiter non existit, adeoque objectum non concurrat Physice ad amorem ejus; sed ut advertit Pontius saltem hoc non probat quin cognitio concurrat Physice, imò ipsum objectum in sua specie intelligibili, & addo ego, esto tunc non concurrat, saltem non probari quin possit concurrere, unde non reputo improbabilem sententiam admittentem concursum partialem objecti, cum actus voluntatis de se indifferentiter dicat essentialiter ordinem ad hoc objectum quidem, nec potest dicere ad illum aliud objectum, licet actus intellectus, qui partialiter causetur ab objecto, nec hoc videtur officere libertati voluntatis, cum sit ipsi liberum habere actum circa tale objectum, vel non habere, tantum ergo necessatur in sensu composito, scilicet casu quo actum elicit, quod nihil contra resolutionem positam. Multae sunt objectiones apud Cavellum Loc. cit. & ipsum Scotum meo videtur facilis solutionis, & tantum probant cognitionem esse conditionem, sine qua non. Sed in contra

II. Volitio non producitur a cognitione.

Dico 1. Actum voluntatis non dependet efficienter, seu tanquam a causa effectiva a cognitione. Videtur Scoti locis citatis, est & aliorum plurimum apud Cavellum Disp. 3. Sect. 8.

Probatur primo Authoritate D. Bernardi tract. de grat. & lib. arbit. cap. 2. ubi dicit: Habet sane quocumque se voluerit rationem commitem, & quodammodo pedissequam non quod semper ex ratione, sed quod nunquam abg, ratione moveatur, ita ut multa faciat per ipsam contra ipsam, hoc est quasi per ejus Ministerium contra ejus consilium, five judicium. Quae verba clare indicant intellectum quidem necessarium esse voluntati, qui tamen ad ejus actum producendum non concurrat. Ex qua proinde formo sequentes rationes: Primo, nulla causa instrumentalis attingit terminum principalis agentis, sed intellectus est causa instrumentalis; tum quia pedissequa dicitur; tum quia ministerium praestat, ergo non attingit actum voluntatis. Secundo si intellectus concurreret ad omnem actum, nullum eliceret contra ipsum, sed elicit contra ipsum, ergo. Tertio, nullus consulens attingit effectum principalem, sed intellectus est tantum consulens, ex S. Doctore, ergo.

Arguitur primo: Inde sequeretur etiam praesentiam objecti, seu objectum respectu intellectus & intellectionis non concurreret Physice, sed se habere ut conditionem, contra Scotum 1. d. 3. q. 7. & ignem esse conditionem sine qua non, lignum seipsum combureret. Respondeo negando utramque sequelam, nam cum intellectus non praesupponat operationem, saltem potentiae spiritualis & ejusdem ordinis circa suum objectum, non potest habere aliam dependentiam ab eo, nisi efficientiam quoad intellectionem: Idem dico familiariter de sensu, secus est de appetitu maxime libero, qualis est voluntas, quae ex natura sua praesupponit notitiam, sicut & intellectionem nostra phantasia, quae tamen in intellectionem Physice non influit. R. Ad secundam similiter, quia nihil non animatum potest se ipsum destrueret, ut est lignum, cum ad hoc nullum habeat principium, nec instrumentum, & ideo praesentia ignis respectu combustionis ejus non est conditio

III.

Probatur secundo: A Cavello & Pontio, quia nihil impedit quod voluntas sit causa adaequata sui actus in genere efficientis & tamen dependeat a cognitione tanquam a conditione, & ab objecto tanquam a termino sui actus, ergo. Confirmat Pontius, quia intellectus respectu voluntatis non aliter se habet, quam qui consulit alteri, sed consulens non concurrat Physice, ad actum amici cui consulit, ergo. In proposito haec ratio eodem modo currit de objecto.

Probatur Id ipsum aliter Cavellus, si cognitio concurreret Physice ad actum voluntatis, si non haberet fur, verbi gratia, aliam cognitionem de furto, quam supernaturalem fidei qua cognoscit furtum esse bonum, utile sibi, moraliter tamen malum, quia contra justitiam posset velle furtum & tunc cognitio su-

tiō pura, sed conditio applicans causam efficientem combustionis.

VI.

*Disparitas de
Cognitione
Divina &
creata.*

Arguitur secundò: Verbum Divinum est terminus cognitionis paternæ, & tamen concurret Physicè ad productionem Spiritus Sancti, qui est terminus Amoris; ergo etiam cognitio Creatā producit efficienter amorem, seu volitionem. Respondeo negando consequentiam; disparitas est primò Patrem æternum non constitui formaliter intelligentem per verbum, unde verbum non potest aliter concurrere ad Spiritum Sanctum, quàm efficienter, nostra autem cognitio reddit intellectum formaliter cognoscentem representando objectum, adeoque tantum habet influxum directivum, nec aliis est necessarius. Disparitas est secundò, quia verbum accipit à Patre eandem numero virtutem Spiritus Sancti productivam, quam Pater habet, nostra autem cognitio non accipit à voluntate virtutem productivam, quia nulla ratio id probat. Disparitas est tertio, quia in Trinitate longè major est diversitas quàm in Creatis, unde non licet in tanta rerum & perfectionis imparitate argumentari à Divinis ad humana, alioquin dici posset intellectiōnem Creatam esse productivam Personæ substantialis, sicut est intellectio Divina. Imò si esset aliqua paritas faveret nostræ sententiæ, nam possemus inferre: Amor Divinus non procedit efficienter à cognitione Divina, quia tam ille non producit, quàm non producit cognitio Divina, producit enim solum spiratio Passiva quæ non est ipse Amor, sed terminus Amoris & quidem non à cognitione, sed à Verbo quod est terminus cognitionis; ergo similiter amor Creatus, seu quæcunque volitio non procedit à cognitione creata.

VII.

Ad volitionem efficientem sufficit sola apprehensio, non tamen omnino.

Quæres: Quænam cognitio sufficiat ad voluntatem efficacem? an videlicet apprehensio, an verò tantum iudicium? Respondeo sufficere solum apprehensionem non tamen omnem. Prima pars probatur à simili, quia bruta per solum apprehensionem materiale efficaciter appetunt objecta apprehensa (non habent etenim iudicium) ergo etiam per solum apprehensionem spirituale poterit voluntas efficaciter appetere, nam apprehensio spiritualis tam potens est ad appetitum spirituale, quàm est materialis ad appetitum materiale. Probatur secundò, quia apprehensio identitatis inter subiectum & prædicatum, quæ vel sit determinata ad iudicium, vel saltem sit probabilis æquivaleret iudicio in ordine ad voluntatem. Probatur secunda pars, quia aliquæ apprehensiones sunt tales, ut non tantum non determinent ad iudicandum id, quod apprehenditur, neq; proponant rem illam ut probabilem, sed potius determinent ad dissentium, & proponant rem ut improbabilem, qualis esset apprehensio, quæ in nobis resultat audità hanc propo-

sitione: *Deum non existit; vel duo & tria sunt sex;* talis etenim apprehensio non poterit ullo modo determinare ad amorem: ratio est, quia licet per hanc apprehensionem apprehendatur objecti possibilitas, ita tamen apprehenditur ut vel per ipsam eandem apprehensionem, vel per aliam concomitanter excitatam cognoscatur alius rei impossibilitas.

Dices: Sequeretur hinc quòd possent simul esse efficax Amor & efficax odium, quia possent esse simul duæ apprehensiones saltem probabiles de eadem re, ergo. Respondeo hanc instantiam æquè militare contra iudicium, nam possum habere duo iudicia probabilia de eadem re, verbi gratià, de studio Petri, & de carentia studii, ita ut utrumque sit probabile; ergo possum etiam habere simul amorem & odium, quòd tamen non admittitur ab adversariis; ergo nec admitti debet in apprehensione. Ita ut utrumque simul ametur, vel odio habeatur, non sufficit, ut utrumque divisivè apprehendatur ut possibile, sed debet apprehendi, ut possibile utrumque simul, de quo nec quidem probabilis apprehensio dari potest. Ratio est, quia voluntas per amorem efficacem vult absolute ponere suum objectum, novit autem evidenter impossibile esse, ut ponatur utrumque simul; ergo non potest utrumque simul amare efficaciter.

VIII.

Quæres secundò: An volitio spiritualis prærequirat cognitionem spirituale. Respondeo primò: Volitionem spirituale defacto existentem non posse dirigi à cognitionibus materialibus defacto existentibus. Probatur primò: Quia si potentia materiales, modo existentes nec divinitus elevari possunt ad cognoscendam rem aliquam spirituale, similiter cognitiones materiales non possunt esse directivæ ad volitionem spirituale. Secundò: Inter movens & motum debet esse proportio, hic nulla est, ergo. Tertio, sequeretur quòd voluntas sine usu rationis per solum cognitionem sensitivam posset peccare, quia ex diversis bonis à sensu propositis quædam posset amplecti, quædam verò respuere, quòd sufficere videtur ad peccandum. Deniq; licet sensus posset attingere bonum delectabile, non potest tamen utile & honestum, quæ sunt principaliora objecta voluntatis. Respondeo secundò, possibiles esse cognitiones materiales, quæ dirigant ad voluntatem spirituale. Probatur, quia nec ratio nec autoritas demonstrat repugnantiam, quòd voluntas illuminetur per aliquam cognitionem materiale æquè, aut magis perfectam, quàm sint aliquæ cognitiones spirituales; ergo si hæc possunt illuminando dirigere voluntatem ad volitionem spirituale, poterunt & illæ.

IX.

Volitio spiritualis nunc non dirigitur à cognitione materiali.

